

Färdplan för ett hållbart Geta

2021-2025

Framtagen 2021 av Geta kommun i samarbete med bärkraft.ax för att fungera som strategiskt dokument för organisationens hållbara utveckling samt bidra till förverkligandet av utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland.

Geta kommun
Getavägen 2115
AX-22340 Geta

+358 (0)18 49300
info@geta.ax

Antagen av kommunfullmäktige den ___/___ 2021

Innehåll

Bakgrund	3
Vad är hållbart?	4
ABCD-metoden	5
Vision och mål	6
Nulägesbeskrivning	7
Lösningar och åtgärder	8

Bakgrund

Ålands lagting beslutade 2014 enhälligt att det åländska samhället ska utvecklas inom hållbarhetens ramar senast 2051. För att stöda förverkligandet av beslutet och genomförandet av Ålands utvecklings- och hållbarhetsagenda finns nätverket bärkraft.ax. Nätverket bidrar med långsiktighet, förankring och vitalitet till det samhällsgemensamma utvecklings- och hållbarhetsarbetet. Utvecklings- och hållbarhetsagendan består av en vision och sju strategiska mål.

Visionen "Alla kan blomstra i ett bärkraftigt samhälle på fredens öar" är en bild av det bästa Åland vi kan tänka oss och är därmed i mångt och mycket tidlös. För att stödja vår gemensamma strävan mot visionen har sju strategiska utvecklingsmål till år 2030 definierats. Genom att uppnå utvecklingsmålen tar vi ett stort steg på vägen mot förverkligandet av visionen.

Läs mer om agendan och målen på barkraft.ax.

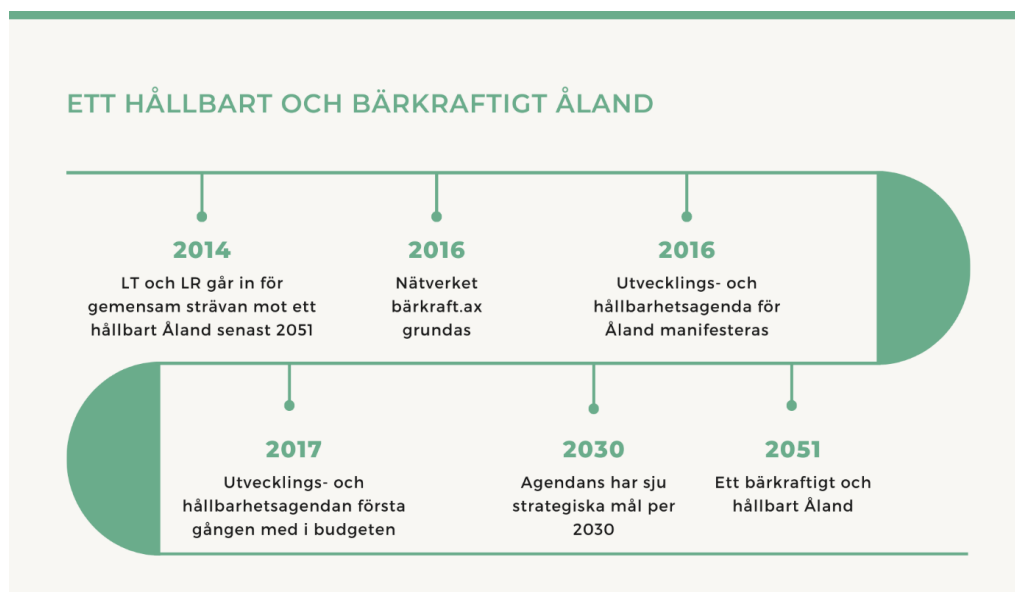

Bild 1. Tidslinje för ett hållbart och bärkraftigt Åland.

Vad är hållbart?

De vetenskapligt framtagna fyra hållbarhetsprinciperna tjänar som riktlinjer för Ålands strävan mot ett bärkraftigt och till fullo hållbart Åland senast 2051. Det är viktigt att alla aktiviteter, mål och strävanden mot ett hållbart och bärkraftigt Åland utgår från de fyra hållbarhetsprinciperna.

DE FYRA HÅLLBARHETSPRINCIPERNA:

I det hållbara samhället utsätts inte naturen systematiskt för...

- Koncentrationsökning av ämnen från berggrunden
- Koncentrationsökning av ämnen från samhällets produktion
- Undanträngning med fysiska metoder.

I det hållbara samhället utsätts inte människan systematiskt för...

- Strukturella hinder för hälsa, inflytande, kompetens, opartiskhet eller meningsskapande

ABCD-metoden

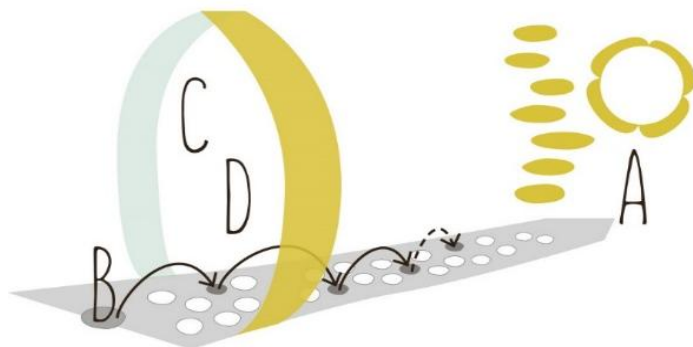
ABCD-metoden är en form av backcasting-process med fyra steg:

A: Vision och mål

B: Nuläge

C: Möjliga lösningar och åtgärder

D: Prioritering av lösningar och åtgärder

För att veta hur vi ska ta oss till A, behöver vi veta B. ABCD-metoden är en effektiv metod som hjälper arbetet med hållbar utveckling. Därför använder vi denna metod i vårt strategiska arbete och vid framtagandet av denna färdplan.

Vision och mål

Boende i Geta skall omges av rent vatten, frisk natur och relativt oexploaterad miljö.

Geta kommun ska i all verksamhet beakta sparsamhet med naturresurserna och kretsloppsfrågor, arbete för en god närmiljö och att en hållbar ekonomisk utveckling främjas.

Kommunens arbete för att bidra till miljön, energieffektivisering och det hållbara samhället har en framträdande roll i kommunens verksamheter och i de beslut som fattas.

De större samhållsåtgärder som görs skall ses i ett långsiktigt och ett helhetsperspektiv, där varaktig förbättring ligger i fokus.

Vår vision är ett Geta var småskaligheten bevarats med god tillgång till närservice som främjar god fysisk och psykisk hälsa. Invånarna upplever god livskvalitet och är välmående. Befolkningen har ökat och kommunen är attraktiv för inflyttare. Kommunen drar sitt strå till stacken för att upprätthålla en trevlig livsmiljö och upprätthåller vandringsstigar och ser till att kommunen erbjuder ett attraktivt friluftsliv.

Kommunens verksamheter och kommunens invånare använder aktivt återbruk av material. Geta återvinningsstation är i detta avseende viktig för att möjliggöra återanvändning av material. Barn och ungdomar i barnomsorg och grundskola har hållbarhets- och miljöfrågor inbakat i undervisningen enligt verksamhets- och läroplanerna.

I framtiden har vi låga utsläpp från transporter med fossilfria kommunala bilar. I kommunen erbjuds välfungerande kollektivtrafik inom samt till och från kommunen som är tillgänglig och praktisk för invånarna. Det är enkelt och effektivt att ta sig till Godby och Mariehamn både dags- och kvällstid. Kommunens byggnader är moderna, energieffektiva och hållbart renoverade/byggda. Åländskt producerat virke och miljövänligt material prioriteras vid nybyggen. Kommunen deltar i utvecklingen av havsbaserad vindkraft, ett projekt som även ökar kommunens attraktionskraft. Vattenkvaliteten är god och det kommunala vattenledningsnätet är omfattande, vilket gör det enklare att flytta hit.

Geta kommuns verksamhetsidé enligt kommunens förvaltningsstadga, 2 §:

Kommunen ska, inom ramen för befintliga resurser, på ett rationellt och effektivt sätt producera kommunal samhällsservice som i största möjliga utsträckning motsvarar efterfrågan. I sin verksamhet eftersträvar kommunen ett ekonomiskt och miljömässigt hållbart, socialt rättvist och blomstrande samhälle. Getas kärnverksamhet daghem, skola och äldreomsorg präglas av närhet mellan givarna av servicen och de som nyttjar den.

Nulägesbeskrivning

Geta kommuns byggnader har de senaste åren förnyat sina värmesystem. Sist ut var Geta skola som fick bergvärme i februari 2021. Alla kommunens byggnader har nu bytt ut oljebaserad uppvärmning till uppvärmning i huvudsak baserad på bergvärme eller luft-vatten-värmepumpar. Oljeuppvärmning används endast som toppvärme och som reserv vid eventuella långvariga strömavbrott.

Vid nybygge och renoveringar premieras långsiktiga lösningar. Kommunens verksamheter använder en del återbruk, speciellt fastighetsskötseln. Enheter inhandlar en del möbler och dylikt via andrahandsmarknaden. Geta återvinningsstation (Geta ÅVC) är i en viktig knutpunkt för invånarna och är en omtyckt del av kommunens service. Kommunen har satsat på ett lokalt förankrad avfallssystem med en tillgänglig återvinningscentral. Vid återvinningsstationen finns en returhörna som används flitigt. Barn och ungdomar i barnomsorg och grundskola har för närvarande miljöfrågor inbakat i undervisningen enligt läroplanerna.

Kommunen är i en kraftig expansionsfas gällande utbyggnaden av det kommunala vattenledningsnätet. Hällö och Isaksö samt Havsavidden planeras få kommunalt vatten under år 2021 och 2022. Även kommunalt vatten till Dånö kan bli aktuellt inom en treårsperiod. Att bygga ut de kommunala vattenledningarna ökar attraktionskraften då det blir lättare för inflyttare att bygga bostadshus i Geta. Lokala vattenreserver hålls i gott skick.

Geta kommun satsar på att vara en kommun för friluftsliv. Här finns möjligheter till bl.a. klättring, vandring och frisbeegolf. Kommunen har hand om den populära kommunala badstranden i Knutnäs och här finns även kommunikationer från Hällö hamn ut till Geta och Hammarland skärgård. Kommunen upprätthåller vandringslederna inom kommunen och för att ytterligare främja invånarnas fysiska hälsa har kommunen byggt ett gym i de gamla kansli lokalerna som Folkhälsan i Geta driver. För att främja kommunens samarbete med näringslivet finns Geta gula sidor som ges ut i samband med sommarnumret av Getabladet.

Lösningar och åtgärder

Prioriterade åtgärder			
Tema	Åtgärd	Tidsplan	Ansvarig
Attraktionskraft	Aktivt delta i utvecklingen av havsbaserad vindkraft i samarbete med ÅLR	2022-2025	Kommunstyrelsen
Energi- och resurseffektiv kommun	LED lampor till gatu- och utebelysningen	2022-2025	Byggnadstekniska nämnden
Energi- och resurseffektiv kommun	Installera solceller på kommunfastigheters tak	2022-2025	Byggnadstekniska nämnden
Energi- och resurseffektiv kommun	Resurseffektivt och hållbart underhåll och renovering av fastigheterna	Kontinuerligt arbete	Byggnadstekniska nämnden
Välstånd, friska invånare Tillgänglig och hållbar trafik	Förbättra förhållandet mellan centralort och landsbygd	Kontinuerligt arbete	Kommunstyrelsen
Välstånd, friska invånare Attraktionskraft	Bygga multiarena med hockeyrink	2022-2023	Byggnadstekniska nämnden/ kommunstyrelsen
Energi- och resurseffektiv kommun	När kommunens bilar ska bytas så ska de bytas ut till hybrid- eller elbilar	Ej specifik tidsplan (enligt behov)	Byggnadstekniska nämnden/ kommunstyrelsen
Attraktionskraft	Göra det möjligt att vara fast bosatt vid Havsvidden	2022-2023	Kommunstyrelsen

Andra åtgärder			
Tema	Åtgärd	Tidsplan	Ansvarig
Välstånd, friska invånare	Främja samarbete mellan närliggande kommuner gällande närservice	Kontinuerligt arbete	Kommunstyrelsen
Attraktionskraft	Utveckla "södra centrum" enligt gällande delgeneralplan i Vestergeta	2021-2025	Kommunstyrelsen
Attraktionskraft	Förbättra kontakten mellan kommunen och näringslivet	Kontinuerligt arbete	Kommunstyrelsen
Attraktionskraft Välstånd, friska invånare	Anlägga beachvolleybollbana och utegym eller spånbana	2021-2025	Byggnadstekniska nämnden
Attraktionskraft Välstånd, friska invånare	Marknadsföra Geta kommun som en "friluftskommun"	Kontinuerligt arbete	Kommunstyrelsen
Tillgänglig och hållbar trafik	Utveckla samarbetet mellan Geta och Hammarland	2024-2025	Kommunstyrelsen
Attraktionskraft	Delta i EU-projekt som handlar om hållbarhets- och utvecklingsåtgärder	2023-2025	Kommunstyrelsen
Attraktionskraft Välstånd, friska invånare	Understöda Godby som norråländskt centrum för att öka inflyttning till Geta	Kontinuerligt arbete	Kommunstyrelsen